Valkuilen bij het installeren van software

Is software gevaarlijk?

Als er iets is wat iedere Windows-gebruiker heel regelmatig doet, is het wel het installeren van software. Een nieuw spelletje, een handig programmaatje of een nieuwe mediaspeler: in een wip staan ze op je computer. Nochtans houdt het installeren heel wat (onverwachte) risico's in. Wat zijn de valkuilen en hoe voorkom je ze?

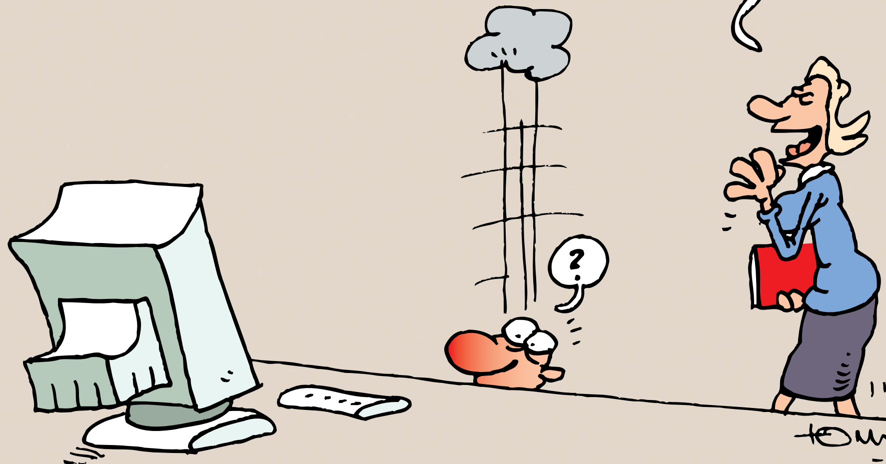
Niemand van ons kan zonder het installeren van software. Een leuk nieuw programma, een spelletje van het internet, we willen allemaal wel eens iets proberen. En daarom moeten we die software eerst installeren. Wat gebeurt er nu precies tijdens dat installatieproces? Het principe van software-installatie is erg eenvoudig. In essentie kopieer je allerlei bestanden die deel uitmaken van de software naar een welbepaalde locatie op het systeem waarop die software terecht moet komen. Na het kopiëren van die bestanden gaat de installatieprocedure enkele wijzigingen aanbrengen in de instellingen van Windows om ervoor te zorgen dat je de software kan starten met behulp van een pictogram op de desktop, of via een inschrijving in het startmenu van Windows, of beide. Eventueel komen er speciale inschrijvingen voor de software in het Windows *register* of in bepaalde *INI-bestanden* (tekstconfiguratiebestanden van Windows). Soms moet je Windows herstarten om ervoor te zorgen dat het besturingsprogramma bepaalde instellingen inleest. Vaak hoeft dat echter niet. Zodra de installatieprocedure zijn werk gedaan heeft, staat de software op je systeem geïnstalleerd en kan je er mee werken.

Dat is de theorie. In de praktijk durft er nogal eens wat mislopen. Zelfs als alles goed gaat, kan een software-installatie voor je systeem gevolgen hebben die niet zo aangenaam zijn. We overlopen de mogelijke valkuilen...

DLL-hel

De DLL-hel gaat over de gewoonte van allerlei installatieprocedures om hele bendes *DLL's*, en andere vast wel noodzakelijke rommel in de systeemdirectory's van Windows te kopiëren. Zelfs als je je software op een andere drive installeert, komen er dus toch nog heel wat extra bestanden in je Windows-startvolume terecht. Je moet er dus rekening mee houden dat iedere keer dat je software installeert, er ruimte in beslag genomen wordt op het Windows-startvolume. Dat kan zelfs zo erg worden, dat de aangroei van DLL's en andere rotzooi je C:-drive (als dat je startvolume is) op een gegeven moment doet vollopen. Helaas bestaat hier nog altijd geen echt goede oplossing voor. Je moet gewoon zorgen dat je je startschijf groot genoeg kiest, zodat er zonder problemen tonnen DLL's bijkunnen.

SOFTWARE INSTALLEREN ...

Een ander probleem bij DLL's heeft te maken met compatibiliteit. Sommige installatieprocedures hebben 'nieuwere' versies van bepaalde systeem-DLL's van Windows aan boord. Het woord 'nieuwere' staat tussen aanhalingstekens, omdat dat niet altijd klopt. Er bestaan namelijk slordig geschreven installatieprocedures die het versienummer van op je systeem reeds aanwezige DLL's gewoon niet controleren en ze zonder boe of ba overschrijven met een in werkelijkheid oudere versie. In het allerslechtste geval kan zelfs een bestand bestemd voor een veel oudere versie van Windows in je systeemdirectory terecht komen. Het is dan mogelijk dat je Windows na een systeemherstart niet goed meer werkt, terwijl voor die herstart wel nog alles prima liep. Als een DLL vervangen wordt door een oudere versie, kunnen andere programma's daar last van hebben en dus ineens niet meer goed draaien. Dat is bijvoorbeeld een heel vaak voorkomend probleem bij games en *DirectX*: sommige games eisen een minimumversie van DirectX en controleren niet welke je hebt, maar kopiëren gewoon hun versie op je systeem. Als je al een recentere DirectX geïnstalleerd had, kan zoiets tonnen problemen met zich meebrengen. Je voorkomt dit soort ellende door zoveel mogelijk alle nieuwe *drivers* en *updates* van Microsoft voor Windows zélf te installeren. Dan kan je tegen een installatieprocedure van een game of andere software zeggen dat hij niets mag vervangen van je systeembestanden. Heel onbeleefde software stelt je de vraag zelfs niet en begint zonder je toestemming allerlei systeembestanden te vervangen. Dat kan je alleen tegenhouden met behulp van een antiviruspakket, omdat zulke software vaak controleert en verhindert dat iemand of iets allerlei Windows systeembestanden zit te manipuleren. Om die reden vertelt sommige software je al bij voorbaat dat je je antivirussoftware moet deactiveren alvorens te installeren, en dat je naderhand weer kan activeren. Daar moet je dus heel voorzichtig mee zijn. Soms kan software ook eisen dat je nieuwere of bijkomende stuurbestanden van een of ander randapparaat installeert, of dat je bepaalde optionele onderdelen van Windows of extra software van Microsoft installeert of laat installeren. Ook dit kan weer problemen geven als er juist oudere in plaats van nieuwere versies op je systeem terechtkomen.

Instellingen

Software kan bepaalde instellingen nodig hebben die ook een systeemstart kunnen overleven. Vaak worden zulke instellingen daarom ingeschreven in het register of in bepaalde INI-bestanden van Windows. Als zulke inschrijvingen gewoon toegevoegd worden, geven ze meestal weinig problemen. Dat kan echter niet gezegd worden van programma's die het nodig vinden bepaalde standaardinstellingen van Windows te gaan wijzigen of door jou gewijzigde instellingen te veranderen. In het allerslechtste geval blijf je achter met een beschadigd register en een zeer gebrekkig of helemaal niet meer werkende Windows.

To update or not to update

Windows XP kent tegenwoordig de mogelijkheid om automatisch updates van het internet te halen en voor je te installeren. Dat klinkt heel interessant om je systeem zo up-to-date en bugvrij mogelijk te houden, maar in de praktijk heeft Microsoft nogal eens de neiging bij updates allerlei wijzigingen aan te

VAKTAAL

DirectX: Een programmabibliotheek voor Windows, speciaal ontwikkeld door Microsoft om ontwerpers van spelletjes en multimediatoepassingen de gelegenheid te geven de geluids- en videokaarten rechtstreeks aan te spreken, zonder dat zij de details daarvan hoeven te kennen.

DLL: Dynamic Link Library of dynamische koppelingsbibliotheek. De technologie in Windows die programmacodes in afzonderlijke objectbibliotheken ter beschikking stelt.

Driver: Engels voor stuurprogramma of stuurbestand, een klein programmaatje dat een randapparaat afstemt op de pc, zodat ze vlot met mekaar kunnen communiceren.

INI-bestand: Dit Initialisation-bestand bevat informatie over de oorspronkelijk configuratie van het Windows-systeem of Windows-applicaties. Hiermee worden de standaardinstellingen van bijvoorbeeld lettertype, marges en lijnafstand vastgehouden.

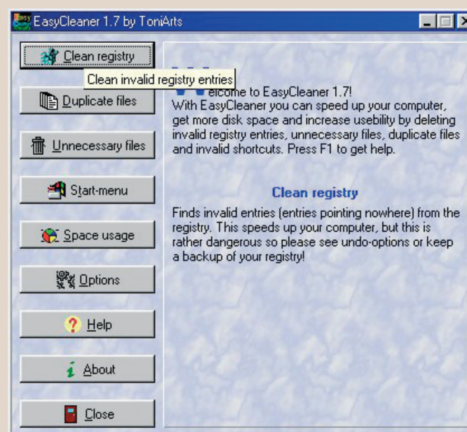
Register: Een reeks bestanden waarin Windows allerlei belangrijke configuratiegegevens bijhoudt over de hardware en de besturingsomgeving zelf.

Update: Fabrikanten geven updates voor hun programma's, waardoor er bijvoorbeeld nieuwe functies bijkomen of fouten worden uitgehaald.

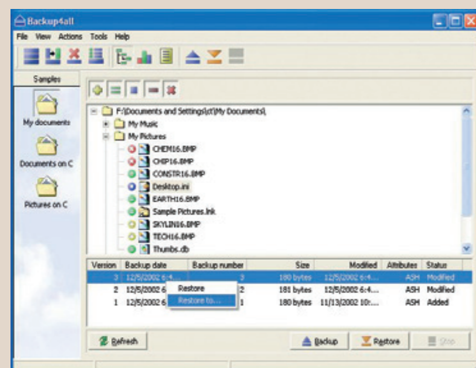
brengen in de functionaliteit of de standaardinstellingen van bepaalde onderdelen of routines van Windows. Het is dus niet uitgesloten dat een Windows-update nadelige of zelfs nefaste gevolgen heeft voor bepaalde reeds geïnstalleerde software.
Helemaal mooi wordt het als je software van het internet haalt die niet alleen Engelstalig is, maar ook zonder iets te controleren veronderstelt dat je een Amerikaan bent, met alle bijhorende instellingen voor Windows. Dan loop je weer het risico dat bepaalde regionale instellingen ineens veranderen, of dat dialoogvenstertjes die vroeger keurig in het Nederlands verschenen, nu ineens in het Engels met je willen babbelen.

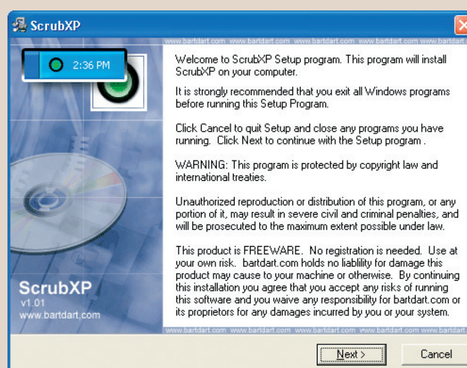
De oplossing!

Hoewel je soms kan proberen te voorkomen dat installatieprocedures met bestaande DLL's of instellingen gaan spelen, is dat vaak niet mogelijk. Ofwel omdat je dan de software helemaal niet meer kan installeren, ofwel omdat je soms niet eens gewaarschuwd wordt dat de software zulke wijzingen aan je systeem van plan is. Zoals je misschien al verwachtte, is het toverwoord *back-ups*! Wie een back-up heeft, kan namelijk altijd terug naar een vorige – werkende – toestand. Zelfs als je geen zin hebt om te betalen voor een goed back-upprogramma, hoeft dat geen probleem te vormen. Er bestaan namelijk ook heel goeie backupprogramma' s die je volledig gratis mag en kan gebruiken. Een van onze favorieten is **Backup4All**. Een volledige restore uitvoeren neemt natuurlijk nogal wat tijd in beslag. Er bestaan gelukkig ook een paar snellere manieren. Tegenwoordig hebben pc's immers heel vaak enorm grote harde schijven. Veel meer dan je ooit nuttig zal kunnen gebruiken. Je kan dus zo'n drive in meerdere *partities* indelen en zo een soort van noodpartitie reserveren waarop je een back-up van je systeem bijhoudt. Eventueel kan je dat zelfs doen op een andere computer in je thuisnetwerk. Een heel leuk hulpmiddel daarvoor is **Iomega Sync**. Dat mag je gratis downloaden en gebruiken en het kan volautomatisch een back-up van een hele drive of directory's elders bijhouden en synchroniseren (dat wil zeggen dat bestanden die in de brondirectory verdwenen zijn ook in de doeldirectory gewist worden). Iomega Sync kan zelfs meerdere versies bijhouden, zodat je meer kans hebt een goed exemplaar van een bepaald bestand te vinden. Microsoft heeft in Windows ME en XP ook een methode ingebouwd om een snel systeemherstel uit te voeren. Niet geheel verrassend heet dat 'systeemherstel'. Standaard staat dat voor alle drives in je systeem geactiveerd, maar je zet dat best uit voor je noodpartitie. De herstelprocedure is pas bruikbaar als je een herstelpunt aangemaakt hebt. Dat doe je vanuit 'Hulp en Ondersteuning' in het startmenu van Windows XP. Als je dat kiest, zie je een blauw dialoogvenster met ongeveer in het midden de optie voor het systeemherstel. Kies die en dan krijg je een wizard te zien. Je kan nu ofwel een herstelpunt aanmaken, of een eerder aangemaakt herstelpunt terugzetten. Deze methode werkt goed en snel – zolang je Windows nog voldoende bruikbaar is. Wij zijn alleszins al gevallen tegengekomen waarbij Windows niet meer in staat was een herstelpunt terug te zetten. Daarom kan je eventueel een commerciële variant van dat systeemherstel overwegen – ook als je met een andere versie van Windows werkt dan ME of XP: Roxio Goback, dat tegenwoordig bij **Norton SystemWorks** van Symantec hoort.

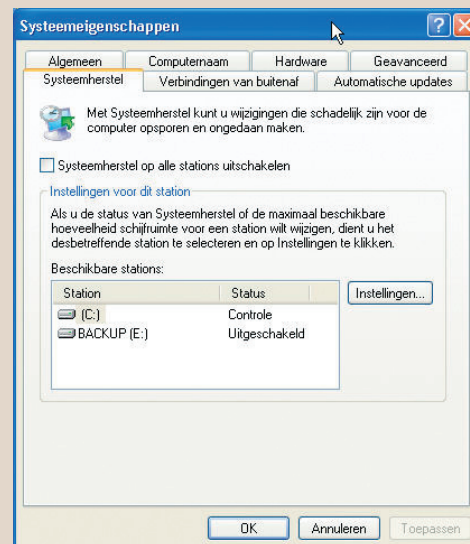

EasyCleaner maakt je register brandschoon.

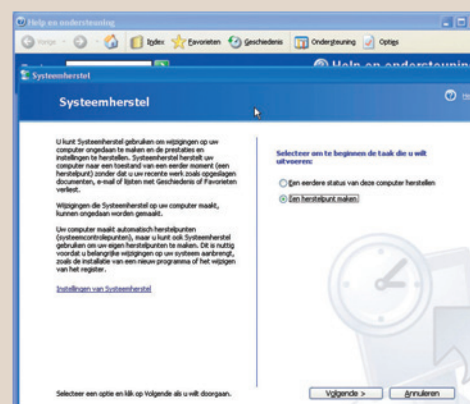

Backup4All: gratis back-upprogramma.

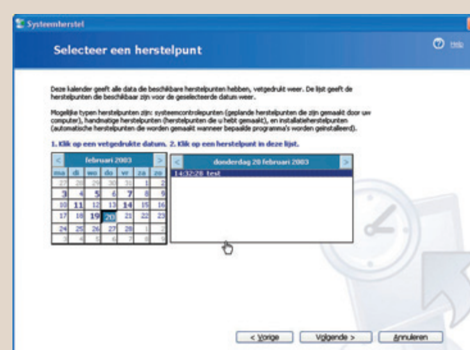
ScrubXP: grote kuis voor XP.

XP Systeemherstel: eerst aanzetten.

XP Systeemherstel: een herstelpunt aanmaken.

XP Systeemherstel: bij een noodgeval kan je dan terug naar dat herstelpunt.

Ook Goback veronderstelt dat je Windows nog goed genoeg werkt om de herstelling uit te voeren, maar het verdraagt meer problemen dan de standaardoplossing van XP en ME. Bij Norton SystemWorks tref je overigens ook CleanSweep aan: dat is een heel grote hulp als je reeds geïnstalleerde programma's weer wil verwijderen. De standaard de-installatie van Windows laat immers maar al te vaak heel wat rommel achter. Om dat soort achtergebleven rommel op te kuisen kan je ook heel wat gratis software vinden. Wij vonden **ScrubXP**, **RegScrubXP** en **EasyCleaner** wel leuk. Download en bekijk ze maar eens.

Als je systeem zo erg om zeep is dat je Windows zelfs niet meer kan starten, moet je echter naar de grotere middelen grijpen. Een mogelijk alternatief voor een bestandenback-up is een echte *mirror* van je harde schijf. Dat kan je doen met schijfmirrorsoftware zoals Norton Ghost (ook een onderdeel van Norton SystemWorks) of **PowerQuest Drive Image**. Deze werken vanaf een nooddiskette of startbare cd-rom en kunnen een gemaakte beeldkopie halen vanaf verwisselbare schijven, cd-r(w)'s, andere harde schijven of netwerkdrives. Het is een interessante en vlugge manier om een volledig systeem weer werkklaar te herstellen.

— Johan Zwiekhorst —

CONCLUSIE

Je kan er niet buiten: je moet een of andere back-up hebben om terug te zetten als je systeem om zeep is. Een klassieke back-up, een beeldkopie of mirror van je harde schijf, of een systeemherstelpunt. Neem alleszins een paar voorzorgen bij het installeren van software. Als je software wil uitproberen, installeer dan altijd maar één pakket tegelijkertijd, evalueer dat grondig en zorg dat het echt volledig verwijderd is en je systeem terug in zijn begintoestand verkeert voordat je een nieuw pakket gaat installeren.

ENKELE NUTTIGE LINKS

Backup4All
[**www.backup4all.be**]
Iomega Sync
[**www.iomega.com/software/sync.html**]
PowerQuest Drive Image 2002
[**http://powerquest.com/driveimage**]
Symantec Norton SystemWorks 2003
[**www.symantec.com/region/nl/product/nis_index.html**]
ScrubXP
[**www.bartdart.com/download.php**]
[**www.bartdart.com/downloads/scrubxp.zip**]
Lexun Freeware
[**http://home.carolina.rr.com/lexunfreeware/LexunFreeware.htm**]
Lexun Backup
[**http://home.carolina.rr.com/lexunfreeware/LexunBackup/LexunBackup.htm**]
Lexun RegScrubXP
[**http://home.carolina.rr.com/lexunfreeware/RegScrubXP/RegScrubXP.htm**]
EasyCleaner
[**www.toniarts.com/ecleane.htm**]

VAKTAAL

Back-up: Een kopie van data, bijvoorbeeld bestanden op je harde schijf. Als je de oorspronkelijke data kwijtraakt, kan je ze vervangen door de back-up.

Mirror: Een exacte kopie van je harde schijf.

Partities: Een partitie is een deel van de harde schijf. Door je harde schijf te partitioneren kan je verschillende besturingssystemen op iedere partitie draaien.